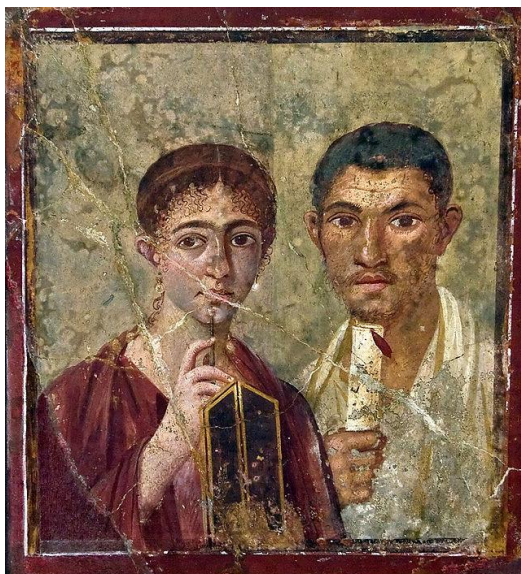

Sari Turpeinen

Suora lähetys museosta - British Museum - Pompeiji Live

Vuoden 2013 maaliskuusta syyskuuhun Lontoon British Museumin valtasi hyvin suosittu Pompeijista ja Herculaneumista kertova näyttely, Life and Death in Pompeii and Herculaneum. Tunnetumman Pompeijin lisäksi esiteltiin toinen Vesuviuksen tuhkan alle jäänyt kaupunki, Herculaneum. Näyttelyssä kerrottiin kaupungeista tehtyjen löytöjen avulla elämästä Rooman valtakunnassa ajanlaskun alussa sekä katastrofaalisen tulivuorenpurkauksen seurauksista. Ensimmäistä kertaa British Museumin historiassa näyttelyn pohjalta luotiin elokuvateattereita varten tuotanto, joka lähetettiin suorana Iso-Britanniassa ja Irlannissa kesäkuussa 2013.

Suoria lähetyksiä erilaisista kulttuurituotannoista on tehty maailmalla vähintään kymmenisen vuoden ajan. Jo useiden vuosien ajan Suomenkin elokuvateattereissa on nähty suorina lähetyksinä mm. New Yorkin Metropolitan -oopperan esityksiä sekä rock-konsertteja. British Museumin suora lähetys Britteinsaarilla on ainakin kirjoittajan tietämyksen mukaan ainoa kerta, kun museo on tehnyt vastaavaa. Suorat lähetykset erilaisista kulttuuritapahtumista ovat kuitenkin jatkuvasti lisääntymässä, joten samankaltaisia tuotantoja saatetaan nähdä lisää lähitulevaisuudessa.

Pompeijissa olevan talon seinästä löydetty potretti leipuri Terentius Nerosta ja hänen vaimostaan.

Suomessa tuotanto nähtiin huhtikuussa 2014 Finnkinon teattereissa kahtena päivänä. Turun Kinopalatsissa toinen esityskerta veti 90-paikkaisen salin puolilleen ihmisiä. Jokainen katsoja sai suomenkielisen esitteen, jossa kerrottiin lyhyesti näyttelystä, British Museumista ja esityksessä nähtävistä asiantuntijoista. Oppaan roolissa toimi museon johtaja Neil MacGregor, joka kiersi näyttelyä keskustellen useiden asiantuntijoiden kanssa. Kierroksen aikana tutustuttiin kaupunkilaisten arjesta ja juhlasta kertoviin esineisiin, kuten koruihin, vaatteisiin, veistoksiin ja mosaiikkeihin.

Historiantutkijoiden lisäksi joukkoon mahtui italialainen keittiömestari Giorgio Locatelli, joka on tutkinut mm. antiikin Rooman aikaista ruokakulttuuria. Hänen esittelemiensä löytöjen joukkoon kuului mm. kivettynyt leipä, jossa oli edelleen näkyvissä muinaisen leipurin leima. Puutarhuri Rachel de Thamen johdolla tutustuttiin antiikin Rooman puutarhoihin. Puutarhojen kauneuteen kiinnitettiin roomalaisissa kodeissa erityistä huomiota ja niitä koristeltiin freskoilla ja patsailla. Lopuksi katsojille esiteltiin se, mistä Pompeiji ja Herculaneum ovat tulleet kuuluisiksi, eli Vesuviuksen tulivuorenpurkaus, jonka uhreiksi kaupunkien asukkaat joutuivat vuonna 79 ajanlaskun alun jälkeen. Tämän purkauksen seurauksena tuhannet ihmiset hautautuivat laavavirran ja tuhkan alle. 1860-luvulla Pompeijissa keksittiin valaa kipsiä uhrien ruumiiden ympärille syntyneisiin onkaloihin. Siitä lähtien uhreista tehdyt kipsivalokset ovat kiehtoneet ihmisiä. Näitä valoksia nähtiin myös British Museumissa.

*Tulivuoren purkauksessa hautautuneista ihmisistä tehtyjä kipsivaloksia Pompeijissa.
(Kuva: Sören Bleikertz)*

Opaskierroksen aikana tavattiin useita asiantuntijoita, jotka kertoivat kukin tietystä osa-alueesta. Dialogi sisälsi paljon huumoria brittiläiseen tyyliin. Kerronta pohjautui pitkälti juuri dialogiin ja asiantuntijoiden puheenvuoroihin. Puolentoista tunnin aikana päästiin raapaisemaan vain näyttelyn pintaa ja joidenkin löytöjen tulkinta jäi puolitiehen. Tuotannossa on ilmeisesti pyritty kansantajuisen esittämistapaan, mikä on ymmärrettävää, kun se on suunnattu suurelle yleisölle. Vieressäni istunut arkeologiaakin lukenut kaverini oli kiinnittänyt huomiota arkeologisten löytöjen pintapuoliseen tulkintaan. Itse en ollut siihen juuri kiinnittänyt huomiota näytöksen aikana. En tosin ole arkeologiaa opiskellut.

Brittein saarilla tuotettiin myös erikseen koululuokille suunnattu suora lähetys. Oletan, että siitä jätettiin pois seksuaalinen sisältö, jota aikuisten versiossa nähtiin. Roomalainen taide sisälsi paljon eroottisia kuvauksia, ja niitä nähtiin myös tässä näyttelyssä. Näytöksen aikana esiteltiin mm. patsas, jossa Pan-jumala harrastaa seksiä vuohen kanssa. Tätä ennen asiantuntija kehottikin herkimpää kääntämään katseensa pois.

Finnkinossa näytöksen hinta oli 12 euroa eli pari euroa enemmän kuin normaalien iltanäytösten hinnat. Saattaa olla, että lipun hinta verotti katsojia jonkin verran. Ainakin opiskelijabudjetilla 12 euroa elokuvalipusta on melko paljon. En tiedä kuinka paljon katsojia oli ensimmäisessä näytöksessä, johon liput maksoivat saman verran.

En ole nähnyt näyttelyä British Museumissa, joten on vaikea arvioida miten valkokankaalla nähty kokemus erosi fyysisestä näyttelystä. Näyttely oli ilmeisen suosittu, joten paikalla on saattanut olla ruuhkaa, mikä saattaa aiheuttaa kävijälle epämukavan tunteen. Elokuvateatterissa istuessa välttää tungoksen, mutta samalla menettää osan aidosta kokemuksesta ja näkee vain sen, mitä tuotannon tekijät ovat halunneet näyttää. Tämän tuotannon tarkoitus ei olekaan ollut korvata museokäyntiä vaan tuoda museokokemus lähelle myös niitä, jotka eivät ole päässeet näkemään näyttelyä British Museumissa. Museologian opiskelijan näkökulmasta oli mielenkiintoista nähdä, kuinka tällainen tuotanto on rakennettu ja mitä sen avulla halutaan kertoa katsojille. Esitys oli viihdyttävä, mutta hyvin pikainen läpileikkaus näyttelystä.

British Museum jatkoi suorita lähetyksiä Vikings: life and legend näyttelyn parissa huhtikuussa 2014. Tätä kirjoitettaessa, lokakuun alussa 2014, myös Finnkino on ottanut tuotannon ohjelmistoonsa ja seuraava näytös on 27.10.

Kirjoittaja on HuK, kansatieteen pääaineopiskelija ja museologian sivuaineopiskelija.

Kuva 1:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Pompeii#mediaviewer/File:Pompeii-couple.jpg>

Kuva 2:

http://commons.wikimedia.org/wiki/Scavi_archeologici_di_Pompei#mediaviewer/File:Pompeji_schla_fende_SaE.jpg